

การบูรณาการหลักจกักรัตติสูตรเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไทย

ในศตวรรษที่ 21

The Integration of Cakkavatti Sutta for Development of Thai Political Parties in the 21st Century

¹พระสุชาติ ผึ้งผาย, ²เกษฐา ผาทอง, และ ³สุกิจ ชัยมุสิก

¹PhraSuchat Phuengphai, ²Ketsada Phathong, and ³Sukit Chaimusik

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University. Thailand

E-mail: ¹suchart.saro30@gmail.com, ²ketsada.iadp@gmail.com, ³sukit@gmail.com

Received June 15, 2024; Revised September 4, 2024; Accepted September 18, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แนวทางการบูรณาการหลักจกักรัตติสูตรเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไทยในศตวรรษที่ 21 รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แนวคิดหรือทฤษฎีกระบวนการเป็นกรอบการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญ จำนวน 42 รูป/คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด คือ 1) แบบสัมภาษณ์ 2) แบบการสนทนากลุ่มเฉพาะ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาแล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพทั่วไปของพรรคการเมืองไทย พรรคการเมืองเปรียบเสมือนเสาหลักของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย บทบาทของพรรคการเมืองจึงมีความสำคัญต่อการทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนในการขับเคลื่อนประเทศชาติ แต่พรรคการเมืองยังคงเผชิญกับปัญหาต่างๆ อยู่หลายประการ เช่น ปัญหาความแตกแยกภายในพรรคการเมือง ปัญหาการขาดแคลนนักการเมืองคุณภาพ และปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน 2. หลักการบูรณาการหลักจกักรัตติสูตรเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไทย หลักจกักรัตติสูตรเป็นหลักการปกครองที่ดีในพระพุทธศาสนา ซึ่งสรุปได้ 5 ประการ คือ 1) ธรรมาธิปไตย 2) ธรรมการรักษ 3) อธรรมการนิเสธนา 4) ธนานุปธาน และ 5) ปริปุจฉา นำมาบูรณาการเข้ากับการพัฒนาพรรคการเมืองไทย 4 ด้าน 3. แนวทางการบูรณาการหลักจกักรัตติสูตรเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไทยในศตวรรษที่ 21 โดยมีแนวทาง ดังนี้ 1) การยึดหลักธรรมาธิปไตย การยึดหลักธรรมะเป็นแนวทางในการดำเนินงาน 2) การส่งเสริมธรรมการรักษ การมีกลไกการตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง 3) การยึดมั่นในอธรรมการนิเสธนา การต่อต้านการคอร์รัปชัน 4)

การส่งเสริมธรรมาภิบาล การมีระบบที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ 5) การยึดหลักปรีชาญาณ การมีช่องทางการสื่อสารที่เปิดกว้าง องค์ความรู้จากการบูรณาการหลักจกัถวัตตีสสูตร ซึ่งเป็นหลักการปกครองที่ดีในพุทธศาสนาและจะเป็นประโยชน์หรือนำไปใช้ในการพัฒนาพรรคการเมืองไทยในศตวรรษที่ 21 ให้เป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็ง คือมีนักการเมืองคุณภาพ ระบบการเมืองดี ประชาชนเชื่อมั่น และประเทศชาติเจริญ

คำสำคัญ: การบูรณาการ; หลักจกัถวัตตีสสูตร; พรรคการเมืองไทย; ศตวรรษที่ 21

Abstract

This article aimed to analyze the principles of integrating the Cakkavatti Sutta for the development of Thai political parties in the 21st century. This study employed a qualitative approach, utilizing concepts or process theories as the research framework. The research focused on Thai political parties during the 21st century. 42 qualified key informants were selected using a purposive selection method. The research employed two types of instruments: 1) an interview form and 2) a focus group discussion form. Data were analyzed using content analysis and written descriptive narratives.

The research results were found as follows: 1. The general conditions of political parties in Thailand are examined. Political parties are the pillars of a democratic regime. Therefore, political parties play a crucial role in representing the people and propelling the nation forward. But political parties still face many problems, such as divisions within political parties. The issue of a shortage of quality politicians and corruption persists. 2. The integration of the Cakkavatti Sutta principles is crucial for the development of Thai political parties. The Cakkavatti Sutta, a Buddhist principle of good governance, comprises five key points: Thai political parties have integrated 1) Dhammadhipaya; 2) Dhammika Rakkha; 3) Adhamkara Nisethana; 4) Thananupadhan; and 5) Paripuccha into their development in four areas. And 3. The following guidelines guide the integration of Cakkavatti Sutta principles into the development of Thai political parties in the 21st century: 1) Adhering to the principles of Dhammathipatya, using Dhamma principles as a guideline for operations; 2) Promoting Dhammika Rakkha with a robust internal audit mechanism; 3) Upholding the principles of justice. Anti-corruption; 4) Promotion of Thananupadhan Transparent and verifiable; and 5) Adhering to the principle of Paripuccha. The integration of Cakkavatti Sutta principles provides valuable knowledge. This principle of good governance in Buddhism will prove beneficial or useful in the development of Thai political parties in the 21st century, enabling them

to become strong political institutions. That is, there are quality politicians. People trust a robust political system, leading to the prosperity of the nation.

Keywords: Integration; Cakkavatti Sutta; Thai Political Parties; 21st century

บทนำ

ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขเมื่อ พ.ศ. 2475 พรรคการเมืองเป็นกลไกสำคัญในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยพรรคการเมืองเกิดจากการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีแนวคิดและอุดมการณ์ใกล้เคียงกัน เพื่อแสดงออกถึงเจตจำนงร่วมกันและมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศผ่านการเลือกตั้ง พรรคการเมืองไทยมีความสำคัญอย่างชัดเจนเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี พ.ศ. 2517 ที่กำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสังกัดพรรคการเมือง (สถาบันพระปกเกล้า, 2565) พรรคการเมืองไทยในปัจจุบันมีลักษณะหลากหลายและผ่านพ้นเหตุการณ์สำคัญมากมาย แต่ก็ยังเผชิญกับปัญหาหลายประการ เช่น การมีเจ้าของหรือนายทุนขาดฐานการสนับสนุนจากมวลชน เงินทุนสนับสนุนพรรคการเมือง พรรคการเมืองไทยไม่มีความมั่นคงแน่นอน และการยุบพรรคการเมือง (สตีธร ธนานิติโชติ และ คณะ, 2564) และยังมีปัญหาอีกมากซึ่งเป็นความท้าทายของพรรคการเมืองที่มีบทบาทสำคัญในการแก้ไขและพัฒนา (Li, 2023)

หลักจกั กวตติสูตร เป็นหลักคำสอนและหลักการปฏิบัติในทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก โดยพระพุทธองค์ได้ทรงตรัสถึงพระเจ้าจักรพรรดิในอดีตและพยากรณ์อนาคตกาล (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) หลักการนี้เน้นให้ข้าราชการและนักการเมืองทุกระดับทำงานด้วยธรรมและมีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ดังนั้น พรรคการเมืองไทยจึงมีความสำคัญในฐานะเป็นตัวแทนของประชาชน เพื่อขับเคลื่อนการบริหารปกครองประเทศ ผู้วิจัยเห็นว่าหลักธรรมในพระพุทธศาสนาสามารถบูรณาการเข้ากับบริบทสังคมหรือพรรคการเมือง และเป็นอีกหนึ่งวิถีในการพัฒนาคน สังคม และประเทศชาติได้

บทความวิจัยนี้นำเสนอ การบูรณาการหลักจกั กวตติสูตรสามารถช่วยพัฒนาพรรคการเมืองไทยในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีคุณภาพและบริหารจัดการสังคมให้มีความสงบสุข และประโยชน์ที่จะเกิดแก่กว้างวิชาการหรือสังคม

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์แนวทางการบูรณาการหลักจกั กวตติสูตรเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไทยในศตวรรษที่ 21

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยได้ใช้แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับ การบูรณาการหลักจกักรัตติสูตรเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไทย โดยแต่ละแนวคิด ทฤษฎี จะเป็นปัจจัยสนับสนุนนำไปสู่การดกผลึกข้อสรุปสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยแบ่งแนวคิด ทฤษฎี ออกเป็นได้ดังนี้

1. หลักจกักรัตติสูตร

จกักรัตติสูตร เป็นสูตรว่าด้วยพระเจ้าจักรพรรดิ ที่พระพุทธองค์ได้ทรงตรัสกับพระภิกษุทั้งหลายให้ฟังตนเอง ฟังธรรม มีธรรมเป็นเกาะป้องกัน แล้วเรียนรูธรรมจนบรรลุธรรม จกักรัตติสูตรเมื่อกล่าวรวมโดยย่อมี 5 ประการคือ 1) ธรรมาธิปไตย (มีธรรมเป็นใหญ่) 2) ธัมมิการักษา (ปกป้องคุ้มครองธรรม) 3) อธรรมการนิเสธนา (ละเว้นอธรรม) 4) ธนานุพทาน (มอบทรัพย์แก่ผู้ขาดแคลน) และ 5) ปริปัจจา (เสวนาธรรมกับสมณะ) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

พระสูตรนี้มิใช่พระสูตรที่ว่าด้วยหลักปฏิบัติของพระเจ้าจักรพรรดิเท่านั้น เมื่อพิจารณาสาระที่ปรากฏในพระสูตรแล้ว พบว่ามีความสำคัญใน 3 สถานะ ได้แก่ 1) เป็นพระสูตรที่ว่าด้วย หลักการปฏิบัติแห่งความสามารถในการบรรลุถึงการฟังตนเองอย่างแท้จริง 2) เป็นพระสูตรที่ว่าด้วย หลักการบริหารการปกครองรัฐสำหรับพระเจ้าจักรพรรดิพระมหากษัตริย์หรือคณะผู้บริหารประเทศ ได้แก่ หลักจักรวรรดิวัตร 12 ประการ และ 3) เป็นพระสูตรที่ว่าด้วย ความเจริญและความเสื่อมของคนของสังคม หรือของประเทศ ตามแนวคิด หลักการ หรือทฤษฎีทางพระพุทธศาสนา ความสำคัญของจกักรัตติสูตร คือหลักการปฏิบัติในการฟังตนเอง หลักการบริหารการปกครองรัฐ ความเจริญและความเสื่อมของคนและสังคม พระสูตรนี้เน้นการปกครองภายนอกด้วยจกักรัตติวัตร 5 ประการ และ 4 จกักรัตติสูตร เป็นพระสูตรสำคัญที่พระพุทธองค์ทรงตรัสเกี่ยวกับการปกครองหมู่คณะที่เป็นเหตุสนับสนุนให้สังคมเจริญขึ้นหรือเสื่อมถอยลง ซึ่งพระสูตรจะเน้นไปที่การอยู่ร่วมกันในสังคมประกอบด้วยผู้นำ และผู้อยู่ร่วมในสังคม เช่น ธรรมของความเป็นผู้นำ ได้แก่ จกักรัตติธรรม ธัมมราชา และธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคม เช่น อปริหานิยธรรม เป็นต้น ซึ่งหลักธรรมเหล่านี้ย่อมหนุนให้สังคมเจริญรุ่งเรืองเป็นสังคมแห่งสันติสุข (พระยุธาน นาคขำ, 2567) แต่เมื่อขาดธรรมเหล่านี้แล้วสังคมย่อมหวั่นไหว ก่อให้เกิดความว้าวานทางสังคม ก่อการทะเลาะวิวาท ส่งผลให้เกิดเป็นวิบากกรรมด้วย สภาพสังคมในจกักรัตติสูตรมีการปกครองหมู่คณะอันเป็นเหตุสนับสนุนให้สังคมเจริญขึ้นประกอบด้วย 1) การทำตนให้เป็นที่ฟัง และ 2) การปกครองโดยใช้หลักจักรวรรดิธรรมเพื่อแก้ปัญหาของสังคมใน 3 ระดับ คือ 1) ระดับปัจเจกบุคคล 2) ระดับสังคมครอบครัว และ 3) ระดับสังคมโดยรวม (พระมหาชัยพร ฤทธิ์กระจำ, 2561) เพราะคุณธรรมจะทำให้สังคมเข้มแข็งและพฤติกรรมของมนุษย์แก้ไขได้ยาก สภาพสังคมจึงควรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่ต้องมีกฎระเบียบควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ด้วย (ณรงค์วรรษ บุญมา และ กรรณิกา คำดี, 2563)

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพรรคการเมือง (Political Party)

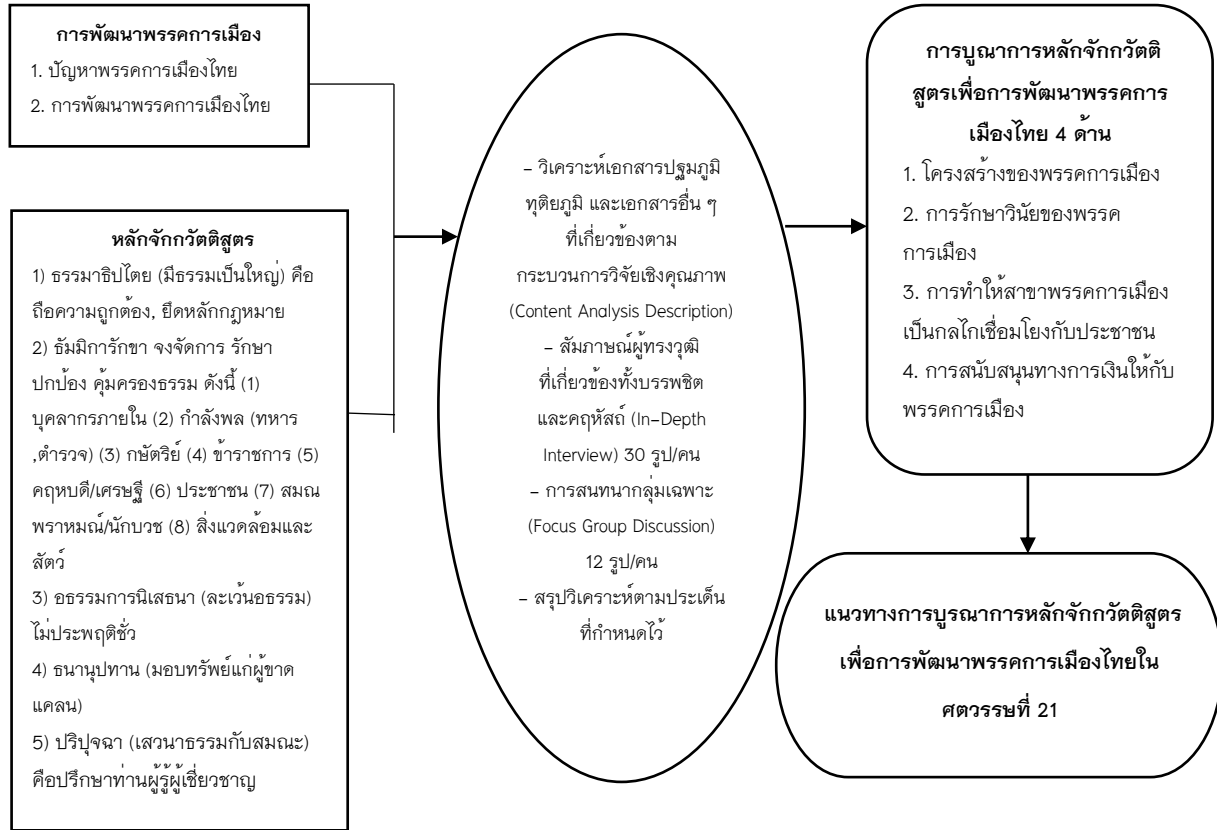
พรรคการเมืองได้รับการยอมรับและมีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องในประเทศตะวันตกตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยถูกใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย (จักษ์ พันธุ์เพชร, 2549) พรรคการเมืองในประเทศตะวันตกถูกก่อตั้งและพัฒนาขึ้นจากปัจจัยหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการรวมตัวของสมาชิก การตอบสนองต่อวิกฤตการณ์ทางประวัติศาสตร์ หรือการพัฒนาการเมืองที่ทำให้ประชาชนมีความตระหนักรู้ในสิทธิของตนเอง ทั้งนี้ชนชั้นปกครองยังใช้พรรคการเมืองเพื่อสร้างความชอบธรรมให้ตนเองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย การรวมกลุ่มเป็นพรรคการเมืองนั้นมีรากฐานมาจากสภาพจิตของมนุษย์ (Lowell, 1923)

พรรคการเมืองไทยเผชิญกับความท้าทายหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของมาตการบังคับให้ ส.ส. ต้องสังกัดพรรคการเมือง ผลในทางกฎหมายของมติขั้ว ส.ส. พ้นจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่มีลักษณะขัดต่อสถานะและ การปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ส. หรือขัดต่อหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ผลกระทบของการบังคับให้ ส.ส. สังกัดพรรคการเมืองที่มีต่อสิทธิของพรรคการเมืองในการขับ ส.ส. ออกจากการเป็นสมาชิกพรรค (วรเจตน์ ภาคีรัตน์, 2554) อีกทั้งปัญหาการมีเจ้าของหรือนายทุน ขาดฐานการสนับสนุนจากมวลชน เงินทุนสนับสนุนพรรคการเมือง พรรคการเมืองไทยไม่มีความมั่นคงแน่นอน และการยุบพรรคการเมือง (สตีธร ธนานิธิโชติ และคณะ, 2564) กล่าวได้ว่า พรรคการเมืองมีเสถียรภาพต่ำ มักถูกรวบงำโดยกลุ่มทุนหรือบุคคลที่มีอิทธิพล ขาดนโยบายที่ชัดเจน และประชาชนขาดความเชื่อมั่นในพรรคการเมือง ฉะนั้น การพัฒนาพรรคการเมืองจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้พรรคการเมืองสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และนำเสนอนโยบายที่เป็นรูปธรรม พรรคการเมืองเปรียบเสมือนตัวแทนของประชาชน ทำหน้าที่นำเสนอแนะนโยบาย คัดสรรบุคคลากร เชื่อมโยงประชาชนกับรัฐ ตรวจสอบรัฐบาล และส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ดังนั้น ผู้วิจัยได้ยกรายการหลักเกณฑ์การพิจารณาความเข้มแข็งของพรรคการเมือง โดยสรุปแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างพรรคการเมือง ด้านการรักษาวินัยของพรรคการเมือง ด้านการทำให้สาขาพรรคการเมืองเป็นกลไกเชื่อมโยงกับประชาชน และด้านการสนับสนุนทางการเงินให้กับพรรคการเมือง ทั้งนี้ พรรคการเมืองที่ได้พัฒนาจะได้รับการสนับสนุนจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ และเป็นพรรคการเมืองที่ได้รับการยอมรับในประสิทธิภาพ โดยการแจกแจงสิ่งที่มีคุณค่าเพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่เกิดขึ้นในสังคมได้ ซึ่งพรรคการเมืองที่พัฒนาแล้วย่อมส่งเสริมให้การเมืองการปกครองพัฒนายิ่งขึ้นไปด้วย

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎี โดยใช้เทคนิคสามเส้าในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Sources) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพทั่วไปของพรรคการเมืองไทย จากอดีตจนถึงปัจจุบันหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง โดยศึกษาจากเอกสาร หนังสือ ตำราบทความทางวิชาการ งานวิจัย สืบค้นจากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Inductive Analysis) วิธีการบูรณาการ (Integrate) และบริบท (Context) ควบคุมคุณภาพงานวิจัยด้วยเทคนิคการวิเคราะห์สามเส้า (Triangulation Techniques)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาหลักการบูรณาการหลักจกัวัตตีสูตรเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไทย โดยนำข้อค้นพบจากการวิจัยระยะที่ 1 มาสร้างแบบสัมภาษณ์ลุ่มลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 30 รูป/คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) วิธีการวิเคราะห์แบบการตีความ (Interpretation) วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Inductive Analysis) วิธีการบูรณาการ (Integrate) และบริบท (Context) ควบคุมคุณภาพงานวิจัยด้วยเทคนิคการวิเคราะห์สามเส้า (Triangulation Techniques)

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์แนวทางการบูรณาการหลักจกัวัตตีสูตรเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไทยในศตวรรษที่ 21 โดยการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ระดมสมอง (Brain Storming) โดยต้องการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ หาลักษณะร่วม (Common Character) รวมถึงหาข้อสรุปร่วม (Common Conclusion) เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบูรณาการหลักจกัวัตตีสูตรเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไทยในศตวรรษที่ 21 ที่จะนำไปสู่การสร้างรูปแบบการพัฒนาพรรคการเมืองไทยในศตวรรษที่ 21 ในหลากหลายมิติ จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 รูป/คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความ (Interpretation) วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Inductive Analysis) วิธีการบูรณาการ (Integrate) และบริบท (Context) ควบคุมคุณภาพงานวิจัยด้วยเทคนิคการวิเคราะห์สามเส้า (Triangulation Techniques)

ผลการวิจัย

แนวทางการบูรณาการหลักจกัวัตตีสูตรเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไทยในศตวรรษที่ 21

ผลวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

พรรคการเมืองไทยเป็นสถาบันทางการเมืองที่สำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยพรรคการเมืองทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนในการกำหนดนโยบายสาธารณะและบริหารประเทศ พรรคการเมืองที่ดีควรมีโครงสร้างที่มั่นคง มีอุดมการณ์ที่ชัดเจน มีสมาชิกที่มีคุณภาพและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

หลักการบูรณาการหลักจกัวัตตีสูตรเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไทยนั้น ผู้วิจัยได้นำหลักการบูรณาการหลักจกัวัตตีสูตรในคัมภีร์ทางพุทธศาสนา ซึ่งจากการศึกษาสรุปได้ 5 ประการ คือ ถิธรรม (ธรรมาธิปไตย) รักธรรม (ธรรมิการักขา) ไม่ผิดธรรม (อธรรมการนิเสธนา) ให้ธรรม (ธนาอนุปธาน) และพบธรรม (ปริปัญญา) นำมาบูรณาการเข้ากับการพัฒนาพรรคการเมืองไทยในศตวรรษที่ 21 โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) โครงสร้างพรรคการเมือง 2) การรักษาวินัยของพรรคการเมือง 3) การทำให้สาขาพรรคการเมืองเป็นกลไกเชื่อมโยงกับประชาชน และ 4) การสนับสนุนทางการเงินให้กับพรรคการเมือง ทั้งนี้ การบูรณาการหลักจกัวัตตีสูตรอาจไม่ใช่คำตอบสำหรับทุกปัญหาของพรรค

การเมือง แต่จำเป็นต้องมีกลไกที่ชัดเจนในการตรวจสอบและประเมินผล รวมถึงการเปลี่ยนแปลงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนและใช้เวลา ดังนั้น การบูรณาการหลักจกัวัตติสูตรเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไทย จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี พรรคการเมืองต้องมีธรรมาภิบาล มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ ตรวจสอบได้ เป็นที่ยอมรับของประชาชน และมีนโยบายที่ชัดเจนเพื่อแก้ปัญหาของประเทศ ซึ่งประชาชนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพรรคการเมืองด้วยการศึกษาข้อมูล มีส่วนร่วมในกิจกรรม และตรวจสอบการทำงานของพรรคการเมือง โดยมุ่งเน้นความเท่าเทียมกัน เสมอภาค หลากหลาย ความสามัคคี มีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความโปร่งใส ซึ่งพรรคการเมืองที่ออกแบบโครงสร้างตามหลักการจกัวัตติสูตร จะมีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชน ส่งผลให้การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยมีเสถียรภาพและมั่นคงยิ่งขึ้น

แนวทางการบูรณาการหลักจกัวัตติสูตรเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไทยในศตวรรษที่ 21 ไว้ดังนี้

1) การยึดหลักธรรมาธิปไตย (ถือธรรม) พรรคการเมืองควรยึดหลักธรรมะเป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรม เน้นการปกครองโดยธรรม ยึดมั่นในหลักนิติธรรม ส่งเสริมความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และปราศจากการคอร์รัปชัน

2) การส่งเสริมธรรมิการักษา (รักษธรรม) พรรคการเมืองควรมีกลไกการตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง ส่งเสริมวัฒนธรรมที่ดีงาม รักษาธรรมะ within the organization สนับสนุนให้สมาชิกมีจริยธรรม และลงโทษผู้ฝ่าฝืนอย่างจริงจัง

3) การยึดมั่นในอธิธรรมการนิเสหนา (ไม่ผิดธรรม) พรรคการเมืองควรมีนโยบายที่ต่อต้านการคอร์รัปชัน ส่งเสริมความยุติธรรม สนับสนุนให้สมาชิกปฏิบัติตามกฎหมาย และไม่ทำผิดธรรม

4) การส่งเสริมธนาอุปทาน (ให้ธรรม) พรรคการเมืองควรมีระบบการระดมทุนที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมสนับสนุนเงินทุน และนำเงินทุนไปใช้เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

5) การยึดหลักปริปูจจา (พบธรรม) พรรคการเมืองควรมีช่องทางการสื่อสารที่เปิดกว้าง รับฟังความคิดเห็นของประชาชน ส่งเสริมให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และสร้างกลไกการตรวจสอบที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้

แนวทางการบูรณาการหลักจกัวัตติสูตรเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไทยในศตวรรษที่ 21 นั้น พรรคการเมืองไทยควรจัดศึกษาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักจกัวัตติสูตรแก่สมาชิก จัดตั้งคณะกรรมการจริยธรรม เปิดเวทีให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย สนับสนุนโครงการพัฒนาชุมชน ภาคประชาสังคม สื่อมวลชน และองค์กรอิสระ รวมถึงการมีบทบาทในการตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง รัฐบาลควรมีนโยบายสนับสนุนการพัฒนาพรรคการเมืองให้ยึดหลัก

ธรรมาธิปไตย โดยมุ่งผลลัพธ์ คือพรรคการเมืองจะต้องมีความเข้มแข็ง โปร่งใส เป็นที่ยอมรับและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่สำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยพรรคการเมืองทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนในการกำหนดนโยบายสาธารณะและบริหารประเทศ พรรคการเมืองที่ดีควรมีโครงสร้างที่มั่นคง มีอุดมการณ์ที่ชัดเจน มีสมาชิกที่มีคุณภาพ และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพันธ์ ไล่ประกอบทรัพย์ (2564) กล่าวว่า พรรคการเมืองถือเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นตัวแทนของประชาชนในการกำหนดแนวนโยบายสาธารณะในการพัฒนาประเทศและสังคมและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเมืองการปกครองและการบริหารกิจการสาธารณะ ดังนั้นกระบวนการกำหนดแนวนโยบายสาธารณะของพรรคการเมืองจึงมีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยและการพัฒนาประเทศในฐานะที่เป็นสะพานเชื่อมความต้องการของประชาชนกับกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ ดังนั้น การพัฒนากระบวนการและเครื่องมือในการกำหนดนโยบายสาธารณะของพรรคการเมืองไทยจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตยและการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

หลักการบูรณาการหลักจกักรัตติสูตรเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไทย นั้น ผู้วิจัยได้นำหลักการบูรณาการคือหลักจกักรัตติสูตรในคัมภีร์ทางพุทธศาสนานำมาบูรณาการเข้ากับการพัฒนาพรรคการเมืองไทยในศตวรรษที่ 21 โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ (1) โครงสร้างพรรคการเมือง (2) การรักษาวินัยของพรรคการเมือง (3) การทำให้สาขาพรรคการเมืองเป็นกลไกเชื่อมโยงกับประชาชน และ (4) การสนับสนุนทางการเงินให้กับพรรคการเมือง ซึ่งจะเห็นได้ว่าประชาชนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพรรคการเมือง ประชาชนควรศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพรรคการเมือง นโยบาย และผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมือง เช่น การประชุม การอบรม การระดมทุน และประชาชนควรตรวจสอบการทำงานของพรรคการเมืองและผู้แทนราษฎร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพรรคการเมืองและประชาชนจะต้องมีความสัมพันธ์กันในทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์วรรษ บุญมา และ กรรณิกา คำดี (2563) พบว่า สภาพสังคมในจกักรัตติสูตรมีการปกครองหมู่คณะอันเป็นเหตุสนับสนุนให้สังคมเจริญขึ้น เพราะคุณธรรมจะทำให้สังคมเข้มแข็งและพฤติกรรมของมนุษย์แก้ไขได้ยาก โดยมีผู้ควบคุมและบทลงโทษผู้กระทำความผิด เพื่อช่วยบรรเทาให้มนุษย์ลดละเว้นการกระทำชั่ว จึงมีกฎระเบียบควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์

แนวทางและแนวโน้มทิศทางการบูรณาการหลักจกักรัตติสูตรเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไทยในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 1) การยึดหลักธรรมาธิปไตย (ถือธรรม) พรรคการเมืองควรยึดหลัก

ธรรมะเป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรม 2) การส่งเสริมธรรมการรักษ (รักษธรรม) พรรคการเมืองควรมีกฎการตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง ส่งเสริมวัฒนธรรมที่ดีงาม 3) การยึดมั่นในธรรมการนิเสธนา (ไม่ผิดธรรม) พรรคการเมืองควรมีนโยบายที่ต่อต้านการคอร์รัปชัน ส่งเสริมความยุติธรรม 4) การส่งเสริมธนาอุปทาน (ให้ธรรม) พรรคการเมืองควรมีระบบการระดมทุนที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ 5) การยึดหลักปริพจน (พบธรรม) พรรคการเมืองควรมีช่องทางการสื่อสารที่เปิดกว้าง รับฟังความคิดเห็นของประชาชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักจกั กัวัตติสูตรเป็นแนวทางการปกครองที่ดีและเห็นผลได้เมื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการบูรณาการหลักจกั กัวัตติสูตรเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักการ PCC Model ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2 PCC Model

องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการบูรณาการหลักจกั กัวัตติสูตรเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไทยในศตวรรษที่ 21 คือ “PCC Model” มาจากดังนี้

P – Political Party คือ พรรคการเมืองที่เป็นกลไกสำคัญต่อการปกครองในระบบประชาธิปไตย ซึ่งมีบทบาทหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนในการทำงานทางการเมือง

C – Chakkavatti Sutta Principles for the Development of Thai Political Parties หลักจกั กัวัตติสูตร เพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไทย คือ หลักการปกครองที่ดีในทางพุทธศาสนา 5 ประการ ได้แก่ 1) ธรรมาธิปไตย คือ ถือธรรม 2) ธรรมการรักษ คือ รักธรรม 3) ธรรมการ-นิเสธนา คือ ไม่ผิดธรรม 4) ธนาอุปทาน คือ ให้ธรรม 5) ปริพจน คือ พบธรรม บูรณาการเข้ากับการพัฒนาพรรคการเมืองไทย 4 ด้าน

C – Concepts of Thai political parties in the 21st century มโนทัศน์พรรคการเมืองไทยในศตวรรษที่ 21 คือ 1) นักการเมืองคุณภาพ 2) ระบบการเมืองดี 3) ประชาชนเชื่อมั่น และ 4) ประเทศชาติเจริญ

สรุป

การบูรณาการหลักจกัวัตติสูตรเพื่อพัฒนาพรรคการเมืองไทยในศตวรรษที่ 21 จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย และต้องใช้เวลาในการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของพรรคการเมือง เพราะอาจมีอุปสรรคจากกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ซึ่งพรรคสามารถปรับใช้ให้เหมาะสมได้ โดยมีมโนทัศน์พรรคการเมืองไทยในศตวรรษที่ 21 ที่คาดหวังไว้ คือ 1) นักการเมืองคุณภาพ 2) ระบบการเมืองดี 3) ประชาชนเชื่อมั่น และ 4) ประเทศชาติเจริญ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ผนวกให้ประชาชนศึกษาและเข้าใจหลักธรรมในจกัวัตติสูตร สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมหรือบทบาทในการตรวจสอบและติดตามผลงานของนักการเมือง สนับสนุนให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างมีสติมีความรู้ความเข้าใจ และเลือกผู้สมัครที่มีคุณธรรมและคุณภาพ จัดตั้งองค์กรอิสระเพื่อตรวจสอบและติดตามผลงานของนักการเมือง พัฒนาระบบการสื่อสารข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลของพรรคการเมืองได้ง่ายขึ้น และพัฒนาระบบคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีคุณภาพ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) การบูรณาการหลักจกัวัตติสูตรเพื่อพัฒนานักปกครองของไทย
- 2) การพัฒนาพรรคการเมืองต้นแบบยุคโซเชียลมีเดียด้วยหลักธรรมในจกัวัตติสูตร
- 3) การศึกษาเปรียบเทียบพรรคการเมืองของไทยและต่างประเทศกับหลักการปกครองในจกัวัตติสูตร

เอกสารอ้างอิง

จักษ์ พันธุ์ชูเพชร. (2549). การเมืองการปกครองไทย : จากยุคสุโขทัยสู่สมัยทักษิณ. กรุงเทพฯ: มายด์ พับลิชชิ่ง.

ณรงค์วรรษ บุญมา และ กรรณิกา คำดี. (2563). ศึกษาวิเคราะห์สภาพสังคมที่ปรากฏในจกกวัดติสสุตร.

วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(7), 183–196. สืบค้นจาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JSBA/article/view/241643>

ชนพันธ์ โล่ประกอบทรัพย์. (2564). การพัฒนากระบวนการและเครื่องมือการกำหนดนโยบาย

สาธารณะของพรรคการเมืองไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

พระมหาชัยพร ฤทธิกระจำง. (2561). การศึกษาวิเคราะห์ความสำคัญของจกกวัดติสสุตร. วารสาร มจร

สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 7(4), 95–108 สืบค้นจาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jssr/article/view/161904>

พระยุชาน นาคขำ. (2567). การประยุกต์ใช้ชั้นดีธรรมในการดำเนินชีวิตของประชาชนวัดต่างดาว

จังหวัดนนทบุรี. วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย, 6(1), 247–256. สืบค้นจาก

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jemri/article/view/262817>

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2554). บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาในการรักษาวินัยพรรค

การเมืองและการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนปวงชน. กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.

สถิตธ ธานานิโชติ, ณัชชาภัทร อมรกุล, ปุริวิชญ์ วัฒนสุข. (2564). การศึกษาอนาคตและฉากทัศน์การ

เมืองไทยเพื่อสร้างประชาธิปไตยที่ยั่งยืน : พรรคการเมือง. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

สถาบันพระปกเกล้า. (2565) การปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับพรรคการเมือง. กรุงเทพฯ: สถาบัน

พระปกเกล้า.

อรทัย มีแสง. (2556). ทฤษฎีบูรณาการเชิงพุทธ. วารสารพุทธศาสนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

20(2), 43–58. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jbscu/article/view/163026>

Damnoen, P. S., Siri, P., Supattho, P. S., & Kaewwilai, K. (2021). The Development of Student

Characteristics in According to the Nawaluk Framework of the Buddhist integration of

Buddhapanya Sri Thawarawadee Buddhist College. *Asia Pacific Journal of Religions and*

Cultures, 5(2), 126–135. Retrieved from <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/ajrc/article/view/249662>

Li, X. (2023). Thailand's Domestic Political Turmoil in 1992 and Its Impact on ASEAN Integration:

An Analysis of Key Events and Decisions. *International Journal of Multidisciplinary in*

Management and Tourism, 7(2), 269–282. <https://doi.org/10.14456/ijmmt.2023.18>

Lowell, A. L. (1923). Public Opinion in War and Peace. *American Journal of International Law*,

18(1), 207–209. <https://doi.org/10.2307/2189243>